

al purității, al ingenuității. Acest personaj-copil va da în final și un sens nou, rezonant în actualitate, tuturor evenimentelor la care asistă. El desființează hotarul care despărțea în luptă oastea moldovenească a lui Ciubăr vodă de cea muntenească a lui Pleașcă vodă, sugerând plastic, foarte convingător, ideea Unirii. E, credem, cel mai valoros demers regizoral și scenografic descifrat de noi în spectacol, conferindu-i acestuia, în afara valențelor comico-satirice, o tensiune ideatică în măsură să-i justifice existența și utilitatea.

Interpreții sunt în general bine aleși, ei adecvându-și mijloacele cerințelor textului. În rolul titular, Ion Arachelu are verva comică necesară, e dinamic și știe să-și antreneze partenerii în ritmurile acțiunii și în conturarea conflictului. O

foarte bună evoluție scenică are Adela Calistru în rolul Doamnei Catrina. Voce plăcută, rostire clară, capacitate de caracterizare a personajului, știința relației dramatice, acestea sunt calitățile actriței, pe care și le pune în valoare cu precizie. De asemenea, artistul emerit Vasile Tăbărbă, în rolul lui Pleașcă vodă, s-a remarcat prin exactitatea întrușipării personajului, prin parcimonia gesticii și a mișcării, într-un context scenic în care acestea sunt în general exagerate.

În celelalte roluri au apărut Galina Lazarencu, o Rită prea modernă, apoi Angela Rusu, cam ilustrativă în partitura Floricăi, Iurie Păpușoi, Anatol Mândru, Vitalie Jacotă, Vitalie Ursu, Ion Popescu și alții. De remarcat faptul că trupa este completată cu studenți ai Institutului de arte, între alții fiind de reținut Nicu Țărnă și Nicu Prescură, ambii cu roluri de

întindere. Copilul de care vorbeam mai sus e interpretat cu bună măsură de Veaceslav Păpușoi.

Fără a depăși calificativul de agreabil, spectacolul **Ciubăr vodă** reține atenția publicului prin verva lui comică și, cum menționam, prin ideea Unirii, pe care o avansează în final. Este meritul teatrului și al regizorului că au lansat, cu o piesă încă nejucată până acum, un dramaturg a cărui operă aștepta de mult să fie valorificată scenic.

ȘTEFAN OPREA

P.S. În cadrul Festivalului „V. Alecsandri”, un juriu prezidat de Tamara Buciuceanu a atribuit spectacolului Marele premiu pentru regie (Vitalie Rusu) și un premiu pentru interpretare (Ion Arachelu, în rolul lui Ciubăr).

TURNEE

Rezumat de etapă

După ce a surprins cu **Legături primejdioase** și a confirmat cu **Un veac de singurătate**, regizorul Sandu Vasilache revine la București cu trupa Teatrului Național „Mihai Eminescu” din Chișinău, dându-le dreptate aceluia care au văzut în el mai mult decât un artist talentat. El se dovedește a fi un animator, capabil să imprime marca sa evoluției solidare a unui grup. Calitatea aceasta se evidențiază și „în absența stăpânilor”, într-un spectacol cum este **Cumetrele**, montat de Petre Bokor (cel care a realizat și montarea bucureșteană a acestei piese canadiene). În varianta de la Chișinău, performanțele individuale sunt întru totul subsumate evoluțiilor de grup și magma trăirilor colective este cea care determină și apariția, și dispariția revoltelor individuale, a sclipirilor unor personalități unice și irepetabile. În întâlnirea cu structura mai mult sau mai puțin rigidă a unei piese și cu un alt regizor decât „părintele” trupei, actorii își dovedesc fidelitatea față de crezul artistic al mentorului lor. Mentor care preferă să-și alcătuiască scenarii proprii, prin

dramatizări ale unor romane fundamentale: în materie de texte, Sandu Vasilache optează pentru esențializarea firului epic (autorul dramatizărilor este Constantin Cheianu) și nu pentru îmbogățirea sau nuanțarea conflictului dramatic. Această alegere îi permite să capteze și să reproducă imaginea fluxului care se apropie și se depărtează de individ, lăsându-i uneori iluzia că poate înota liber, cel mai adesea prinzându-l în vârtej și distrugându-l. Procedoul, existent în toate cele patru spectacole semnate de Vasilache, funcționează performant și adecvat calităților (și defectelor) trupei, riscând însă să se transforme în manieră când contrazice logica internă a textului. Din straturile romanului lui Tolstoi „Anna Karenina”, dramatizarea extrage linia care urmărește destinul a trei personaje: Anna, Karenin, Vronski. Restul e lumea de pelerin și jobene, obiecte care ascund fața, transformându-i pe purtătorii lor în manechine mișcătoare. De aceea și sunt amenințătoare, pentru că nu sunt nici pe de-a întregul vii, nici cu desăvârșire

cercând mereu să-și sfideze soarta prin freamătul sincerității, prin adevărul sentimentului asumat. Interpreta izbutește să sugereze că, dincolo de relația adulterină incriminată de societate, e mult mai mult: ea este o femeie care nu suportă convenționalismul și minciuna, sfâșiată între două adevăruri contradictorii: dragostea pentru copil și dragostea pentru Vronski. În această dramă, Karenin e un figurant agitat. În **Anna Karenina** virtuțile lui Sandu Vasilache se exprimă plenar: coautor al dramatizării, semnând capitolele regie, expresie corporală, selecție muzicală, el construiește un spectacol emoționant în organicitatea lui. Cultura imaginii, a sincretismului scenic servește aici cultura textului și talentul regizorului, care nu se pretinde a fi în competiție cu Tolstoi, și alcătuieste un sistem de vase comunicante cu monumentul literar, comentariul scenic dobândind o existență autonomă.

Mai puțin expresivă mi s-a părut a fi lucrarea asupra dramaturgiei shakespeareiene: reordonarea cronologiei, redistribuirea replicilor din **Hamlet** n-au în sine nimic iconoclast – măcar în teatru talentul poate umbra liber, iar respectarea regulilor de circulație asigură integritatea corporală, dar nu și succesul. Însă sensul acestor modificări nu se dezvăluie cu pregnanță și mișcările grupului, contrastele alb-negru-roșu, pe care le-am văzut și în alte spectacole, nu

Imagine din **Legături primejdioase după Choderlos de Laclos la Teatrul de Buzunar din Chișinău (regia: Sandu Vasilache)**

dobândesc o valoare specifică. „Când moare un rege, piere o lume” – pare a fi ideea centrală a spectacolului și poate de aceea Fantoma tatălui se amestecă într-una din scenele-cheie: „Capcana”, teatrul în teatru organizat de Hamlet pentru a dovedi ipoteza asasinatului. Dacă e prezentă și acuzarea, ipoteza devine proces, ezitățile ulterioare ale personajului central se transformă astfel în simple răsfățuri, logica textului dramatic e mai puternică decât cea a creatorului de la Chișinău, de astă dată nevoit să etaleze și o anumită neîndemânare a interpreților în construirea unor personaje în trei dimensiuni, și nu a unor basoreliefuri.

Sandu Vasilache a izbutit – și turneul evidențiază acest lucru fără puțință de tăgadă – să imprime personalitatea sa unei trupe, să instituționalizeze un mod original de a face teatru. Există la Teatrul Național „Mihai Eminescu” din Chișinău un suflu care amintește spectacolul lui Dodin **Gaudeamus**, un fel de a povesti drama asemănător cu cel din **Phaedra** lui Purcărete, de pildă. Trupa, care vorbește mult mai bine românește decât la precedentele vizite bucureștene, funcționează solidar și probabil că animatorul ei se străduiește să perfecționeze acest mecanism. Dar, în absența unor personalități actricești care să poată susține cu aceeași bravură partiturile solo, trupa riscă să intre într-o fundătură, în formularea și repetarea unor clișee, în dauna vieții scenice. Laudele pe care Sandu Vasilache le merită (chiar fără a se ține seama de dificultatea de a face teatru într-o țară în permanentă criză economică și ciclică criză politică) se adresează unui artist lucid, gata să accepte că ceea ce n-a făcut încă niciodată poate fi mult mai generos decât repetarea în alt context a vechiului succes.

Teatrul de Buzunar, cel cu care Vasilache a făcut primul turneu bucureștean, a dovedit forța unui talent original, care i-a permis regizorului să devină liderul Teatrului Național. Această schimbare de statut nu trebuie să cedeze tentației de a „clasiciza”, de a îngheța ceea ce a fost viu și frumos tocmai pentru că iradia căldura sentimentelor umane.

MAGDALENA BOIANGIU

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE TEATRU SCURT „SĂPTĂMÂNĂ TEATRULUI SCURT”

– ediția a XI-a Oradea, România,
20–26 octombrie 1997 –

Teatrul de Stat din Oradea, Inspectoratul pentru Cultură al județului Bihor, Primăria Municipiului Oradea, UNITER, Redacția revistei „Familia”, sub egida Ministerului Culturii, organizează, în ultima decadă a lunii octombrie 1997, ediția a XI-a a „Săptămânii teatrului scurt”. Întrucât, de-a lungul edițiilor anterioare, trupele participante au jucat în cele mai diverse locuri (scena mare, cu public pe scenă, scena Teatrului de Păpuși, piețe publice, cluburi, restaurante etc.), organizatorii propun extinderea exploatarei spațiilor neconvenționale. În acest sens, punem la dispoziția celor interesați pliante ce conțin detaliile tehnice ale unor spații neconvenționale apreciate a fi apte de a intra în circuitul teatral.

Regulamentul Festivalului este următorul:

- „Săptămâna teatrului scurt” este o manifestare de cultură teatrală cu caracter competitiv, adresată trupelor teatrale profesionale. Organizatorii își rezervă dreptul de a invita, în afara concursului, trupe neprofesionale care, prin activitatea lor anterioară ori prin spectacole de excepție, s-au făcut remarcate în mișcarea teatrală națională ori internațională.

- Festivalul își propune să stimuleze valorificarea scenică a literaturii dramatice în genul teatrului scurt. Durata maximă admisă a unui spectacol este de 90 de minute.

- Oferta de participare va fi adresată Teatrului de Stat din Oradea până la 15 aprilie 1997.

- Festivalul este condus de un director artistic. Acesta, în colaborare cu un grup de selecționeri, va proceda la o preselecție a spectacolelor, operație ce urmează a se realiza în intervalul 1 mai–30 iunie 1997. După comunicarea rezultatelor selecției, colectivele admise vor pune la dispoziția organizatorilor elementele de logistică spectaculară (afișe, caiete de sală, fotografii etc.), în perioada 1–20 august 1997.

- Trupele participante din România efectuează deplasarea la Festival fie în condiții de turneu, fie prin înțelegere cu organizatorii. În acest din urmă caz, răspunderea financiară revine în totalitate gazdelor. Organizatorii acordă cazare și diurnă (sau masă) pentru toate colectivele participante, pentru trei zile, respectiv două nopți. Participanților din străinătate li se acoperă integral cheltuielile de cazare și masă, cele de deplasare fiind de competența lor.

- Gazdele asigură asistență tehnică tuturor colectivelor participante.

- Un juriu de specialitate va acorda premii a căror valoare va fi precizată în timp util. Spectacolele prezentate și premiate la alte competiții și reuniuni festivaliere beneficiază de regimul de concurs unic.

În vederea stimulării creației în domeniul piesei scurte, Teatrul de Stat din Oradea organizează ediția a III-a a Concursului de literatură dramatică. Manuscrisele dactilografiate la două rânduri nu vor depăși 20 de pagini. Se admit doar lucrări originale, nepublicate și nepremiate la alte concursuri de creație. Lucrările vor fi expediate pe adresa Teatrului de Stat din Oradea – Piața Regele Ferdinand nr. 1 – până la data de 1 mai 1997, pe plic figurând mențiunea „Pentru concursul de dramaturgie”. Lucrările, nesemnate, vor purta un motto, același motto figurând și pe un plic închis ce va conține toate datele necesare identificării autorilor. Cele mai valoroase lucrări vor fi recompensate prin premii și mențiuni, valoarea acestora urmând să fie precizată. Organizatorii își rezervă dreptul de a decide asupra oportunității introducerii în repertoriul Teatrului de Stat din Oradea a celor mai valoroase texte, în funcție de necesitățile de producție ale instituției.

Informații suplimentare se pot obține de la Teatrul de Stat din Oradea, telefon (00 40) 059 130885 (director) și (00 40) 059 136592 (secretariat literar).

